

POLSKA FEDERACJA RUCHÓW OBRONY ŻYCIA

W 2012 roku Federacja za swoją działalność została nagrodzona Europejską Nagrodą Obywatelską Parlamentu Europejskiego. Polska Federacja Ruchów Obrony Życia działa od 1992 r.; zrzesza kilkadziesiąt organizacji prorodzinnych oraz chroniących życie.

ul. Wrocławska 37A, lok. 202, 30-011 Kraków
sekretariat@federacjazycia.pl, www.federacjazycia.pl

L.dz. 312/2026

Kraków, 17 września 2026 r.

Szanowna Pani
Monika Horna-Cieślak
Rzecznik Praw Dziecka
ul. Chocimska 6
00-791 Warszawa

Dotyczy: prośby o podjęcie działań w sprawie ochrony praw dzieci w kontekście komercyjnej surogacji

Szanowna Pani Rzecznik,

Polska Federacja Ruchów Obrony Życia zwraca się do Pani Rzecznik w związku z coraz bardziej widoczną w Polsce promocją komercyjnych programów surogacyjnych kierowanych do polskich obywateli. Jako federacja organizacji działających na rzecz ochrony życia i godności każdego człowieka chcemy zwrócić uwagę przede wszystkim na perspektywę, która w debacie o surogacji bywa pomijana - perspektywę samego dziecka.

Pragnienie rodzicielstwa może być głębokie, zrozumiałe i zasługujące na szacunek. Nie może jednak przekształcać się w roszczenie do drugiego człowieka. W modelu surogacyjnym jeszcze przed poczęciem dziecka ustala się warunki jego urodzenia, przekazania osobom, które mają przejąć nad nim opiekę po porodzie, oraz przyszłych relacji rodzinnych - w tym z góry zakłada się rozdzielenie dziecka od kobiety, która je urodzi. Powstaje więc fundamentalne pytanie, czy w takim układzie dziecko pozostaje rzeczywiście podmiotem praw, czy też staje się oczekiwanym rezultatem umowy zawartej przez osoby dorosłe.

Dla Polskiej Federacji Ruchów Obrony Życia punktem wyjścia jest prosta zasada: kobieta nie jest narzędziem reprodukcji, a dziecko nie jest przedmiotem umowy. Pro-life oznacza afirmację życia i godności człowieka - także wtedy, gdy dziecko nie może jeszcze samo wystąpić w obronie swoich praw.

Znaczenie tej perspektywy jest szczególne także z uwagi na ustawowe zadania Rzecznika Praw Dziecka. Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka obejmuje ochroną dziecka od poczęcia do pełnoletności, wskazuje m.in. na jego prawo do życia i ochrony zdrowia oraz nakazuje kierować się dobrem dziecka, z uwzględnieniem tego, że naturalnym środowiskiem jego rozwoju jest rodzina.

Szczególnego wyjaśnienia wymaga także transgraniczny charakter rynku medycyny rozrodu. W Polsce działają podmioty należące do międzynarodowych sieci klinik obecnych również na Ukrainie, gdzie oferowane są programy surogacyjne. Nie przesądzamy, czy materiał rozrodczy pochodzący z Polski jest w takich programach wykorzystywany. Pytamy jednak, czy procedura rozpoczęta w Polsce - np. pobranie komórek, utworzenie lub przechowywanie zarodków - może być następnie kontynuowana za granicą i czy państwo potrafi prześledzić taki ciąg działań.

W związku z tym zwracamy się do Pani Rzecznik z prośbą o podjęcie tej problematyki z perspektywy praw dziecka, w szczególności poprzez odniesienie się do następujących kwestii:

- 1. Podmiotowość dziecka** - Czy model, w którym przed poczęciem ustala się warunki urodzenia i przekazania dziecka, chroni jego godność i podmiotowość?
- 2. Prawo do tożsamości i pochodzenia** - Jak zabezpieczyć prawo dziecka do poznania pochodzenia biologicznego i gestacyjnego oraz prawdy o okolicznościach jego urodzenia?
- 3. Ochrona życia i zdrowia dziecka** - Jak chronić życie i zdrowie dziecka, gdy oferta surogacyjna zakłada urodzenie „zdrowego dziecka”, a rozpoznanie choroby lub niepełnosprawności może prowadzić do nacisku na przerwanie ciąży albo odmowy przyjęcia dziecka?
- 4. Ochrona dziecka przed komercjalizacją** - Czy obecne mechanizmy wystarczająco zapobiegają sytuacji, w której dziecko staje się przedmiotem odpłatnego lub transgranicznego programu surogacyjnego?
- 5. Ochrona więzi rodzinnych** - Jak z perspektywy dobra dziecka oceniać sytuację, w której jego rozdzielenie z kobietą, która je nosiła i urodziła, jest zaplanowane jeszcze przed poczęciem?
- 6. Transgraniczny charakter procedur** - Czy państwo dysponuje mechanizmami pozwalającymi ustalić, czy komórki rozrodcze lub zarodki pochodzące z Polski są wykorzystywane w programach surogacyjnych realizowanych na Ukrainie lub w innych państwach?

Polska Federacja Ruchów Obrony Życia wystąpiła już do Ministerstwa Zdrowia z pytaniami dotyczącymi możliwego wykorzystania polskiej infrastruktury medycznej, komórek rozrodczych i zarodków w zagranicznych programach surogacyjnych. Nie przesądzamy, czy takie przypadki obecnie mają miejsce. Chcemy jednak uzyskać pewność, że państwo potrafi ustalić nie tylko legalność poszczególnych procedur, lecz także ich ostateczny cel, gdy kolejne etapy są realizowane w różnych państwach, oraz skutecznie chronić dziecko i kobietę przed włączeniem w system komercyjnej reprodukcji.

Dlatego zwracamy się do Pani Rzecznik z prośbą o rozważenie podjęcia tej sprawy z urzędu, w szczególności poprzez zwrócenie się do właściwych organów państwa o informacje dotyczące skali zjawiska, obowiązujących zabezpieczeń oraz ewentualnych luk w ochronie praw dziecka.

Bylibyśmy również wdzięczni za rozważenie przedstawienia przez Rzecznika Praw Dziecka stanowiska systemowego dotyczącego komercyjnej surogacji z perspektywy dobra, życia, zdrowia, tożsamości i podmiotowości dziecka.

Polska Federacja Ruchów Obrony Życia deklaruje gotowość do współpracy i przekazania materiałów zgromadzonych przez nasze organizacje członkowskie. Jesteśmy przekonani, że debata o surogacji nie może być prowadzona wyłącznie z perspektywy oczekiwań dorosłych. Pierwszym pytaniem powinno być zawsze to, co jesteśmy winni dziecku - człowiekowi, którego życie i prawa istnieją niezależnie od warunków umowy zawartej przez innych.

Z wyrazami szacunku

W imieniu Polskiej Federacji Ruchów Obrony Życia

Jakub Bałtroszewicz, prezes – Fundacja Jeden z Nas
ks. Tomasz Kancelarczyk, wiceprezes – Fundacja Małych Stópek
Grzegorz Nienartowicz, wiceprezes – Fundacja Ku Pełni Życia
Magdalena Bartoszewicz – Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna
Maria Gondek – Fundacja Fala Życia
Ewa Kowalewska – Klub Przyjaciół Ludzkiego Życia – HLI Polska
Rafał Szczypa – Rycerze Kolumba
oraz Antoni Szymański – Pro Ecclesia et Populo